

[Hartling.]

sådan, at det må man selv om. Det lægger et ikke ringe ansvar på kommunalmyndighederne og på lærerne; men det må være rigtigt, at lovgivningen kun lægger rammerne og giver mulighederne. Det vil også være en indbildning at tro, at man ad lovgivningens vej, når alt kommer til alt, kan gøre andet. Selvfølgelig skal kommunerne sørge for undervisningen i det lovpligtige omfang, men hvordan de vil sørge derfor, det må de selv om.

Det betyder da, at hvis de stedlige skolemyndigheder ønsker at indrette folkeskolen, som den er nu, kan det lade sig gøre. Man kan ved mindre skoler beholde børnene i 7 år i sognets skole, forudsat at man er i stand til dér at tilbyde den tilstrækkelige undervisning. Man kan sammen med andre kommuner centralisere 6. og 7. klasserne eller flere klasser, om man vil. Man kan centralisere enkelte fag, hvis det er mest praktisk. Det er netop et af de ændringsforslag — nr. 13 til § 15 — som vi lægger stor vægt på. Det vil altså være muligt at samle børn fra flere kommuner til f. eks. fremmedsprog eller matematik. Alt dette skulle give børnene over hele landet, også dem fra mere tyndtbefolkede egne, større muligheder og åbne vej for kommunerne til at ordne sig på den mest hensigtsmæssige måde.

Ved større skoler, hvor der går så mange børn, at der er mere end 2 klasser pr. skoleår, kan man dele i klasser som nu, altså bevare delingen af børnene efter 5. skoleår, hvad især mange forældre fra byskolerne er så ivrige for. Men har man hidtil ved sådanne større skoler haft en udelt folkeskole, eller hvis skolemyndighederne efter en forsøgsparagraf vil prøve en udelt skole, lader det sig også gøre.

Jeg tror, det er et godt princip at indrette den danske folkeskole efter de lokale behov, ønsker og muligheder. Folkeskoleloven skal fastsætte rammerne for vidt forskellige skoler lige fra store byskoler med et par tusinde børn til små sogneskoler med måske kun 20-30 børn, skoler med 60-70 lærere, skoler med en eneste lærer, og samtidig må det sikres, at der, så vidt overhovedet muligt, bliver de samme chancer for ethvert barn, lige meget om det går i den lille eller i den store skole.

Denne skolelov siger til forældrene: indret nu skolen som I vil; synes I, at den er god, så lad den blive, som den er; synes I noget andet, så brug mulighederne. Og den siger til de kommunale myndigheder, som jo sådan set repræsenterer forældrene: indret nu skolen så praktisk, I kan. Hvis centraliseringsmulighederne udnyttes forstandigt, kan der i mange tilfælde spares penge — penge, som jo så passende kunne bruges til bedre undervisningsmateriel eller til i det hele taget at forny skolens indretning, til at danne mindre klasser og give plads for pædagogiske fremskridt.

På linje med denne frihed og rummelighed står det, at de private skolars økonomiske og pædagogiske stilling sikres. For os i venstre var det et uopgiveligt standpunkt, at forældrene må have fuldstændig frihed til at danne private skoler og opretholde bestående private skoler, og tilskudsordningen må indrettes sådan, at det offentlige ikke ad økonomisk vej tvinger disse skoler. Der vil altid være et økonomisk offer forbundet med at sende børnene i en privatskole, friskole eller eksamensskole. Der må betales skolepenge; men de forældre, der er villige til at bringe dette offer, er samtidig gennem skatterne i fuldt omfang med til at bære de offentlige skoler. Derfor må det være retfærdigt, at den stat, som kræver en vis standard af en skolestue og af undervisningens kvalitet, også gør det økonomisk muligt at starte og opretholde privatskoler. Det hører — synes jeg — med til den gode skoletradition i Danmark, at vi har denne frihed. Det betyder uden tvivl en pædagogisk inspiration og et pædagogisk incitament, at vi har plads både til den private skole og til den offentlige skole.

Vi har som sagt lagt megen vægt på det synspunkt i venstre, og jeg synes, der er grund til at udtrykke tilfredshed med den erklæring, som den højtærede undervisningsminister har givet i betænkningen, hvori der loves de private skoler, såvel gymnasieskoler som realskoler — både uden for og i København — en så frisindet og god ordning, som de nogen sinde har haft. Vi mener, at dette understreger forældrenes indflydelse på skolens ordning, og det regner vi for et stort plus ved denne skolelov.

I samme forbindelse kunne nævnes ændringsforslag nr. 4 til § 3, hvori det nu lov-